

zou op dezen ilting komen. Ersonlijkheid met deze profelijkheid van liet gemakkeval zijn met nstitutie.

an abnormale in de tweede feit, dat niet lende geestes- één geslacht, verschillende an den geest Vaak zijn deze angen tot een elsel. Zoo bedacht, waarin n zwakzinnig- terloops nog van stambooid van ziels- door het feit, dikwijls zeer n.

in de naaste inigheid voor; de beroemde sziekten voor,

heid van het t van abnor- rhoogd door en van gees- sel, vergiften, bracht. Deze rare erfelijk- n, omdat zij ige geslachten van Herwer- de kiembescha- de vraagstuk- Immers door onderwaardige der zaak zelf heppen, waar- tsstaat, welke kan wezen als

er meer duid- vererving van en nog geen zijn gevonden. eid van ziels- van onderzoek t heeft de er- vormen van mate erfelijk dikwijls leden ter verpleging

van sommige rzoek der kn- jken bezoeken, geestesgesteld- den dag. Zoo achterlijken te mige kinderen n paar groot-

van den geest, staande, heeft voren gebracht. rankzinnigheid, criminaliteit in sijn. Anderzijds e vormen van felijk zijn, dat erfelijke basis bepaalde eigen-

A. C. D.

e, blz. 316, veelvuldige oorza-

RIKA

3. n „The Presby- op 12-14 No-

daar genomen . De vorige sy- om de verande- nstersche belij- ren. Deze com- rapport was er en zich op de slacht, en vooral denis zooals die g" was geweest.

Het rapport van de commissie werd echter met groote meerderheid van stemmen aangenomen. De veranderingen van 1903, voorzover deze aan de belijdenis hadden toegevoegd, werden verworpen en de belijdenis zooals die voor 1903 bestond werd aangenomen.

Hiermee was de zaak echter nog niet afge- loopen. Nu de strijd tegen het modernisme eens- deels gewonnen is, begint de strijd tegen wat hier Fundamentalism genoemd wordt. De Fun- damentalists zijn zij, die in den strijd tegen de modernen op de „fundamenten" van het oude Christelijke geloof wilden en willen staan.

Er is een nationale vereeniging van deze Fun- damentalists, die nu al eenige jaren geregeld van tijd tot tijd vergaderingen houdt. Bij deze vereeni- ging behooren dan leden van onderscheiden her- komst. Daar zijn Baptisten, Methodisten, Presby- terianen etc. Men begrijpt dus, dat in deze vere- eeniging alle nadruk wordt gelegd op wat men gemeen heeft. Men stelt dan haastig geformule- leerde geloofsbelijdenisjes op, waar ieder het mee eens kan zijn, behalve dan de modernen. Maar kort en algemeen als deze belijdenisjes zijn, er wordt gewoonlijk wel plaats in gemaakt voor het „duizend-jarig rijk". Het chiliasme is een ken- merk van „Fundamentalism". Hierbij dient men echter niet te vergeten, dat er een gematigd en een verder doorgetrokken chiliasme is. Er zijn, zooals Dr Bavinck aantoon (Dogmatiek II IV, p. 728), wel meermalen gereformeerde theologen ge- weest, die tot een gematigd chiliasme neigden, maar die het chiliasme verder doortrekken, onder- mijnen dra het verbond der genade. En dat is het geval met den Scofield Bible, waaruit duiz- enden in de laatste jaren hun leer van het duiz- endjarig rijk hebben genomen. Er bestaat dus groote verwarring. De één is een gematigd, en de ander een consequent chiliasist; en beide worden ze Premillennialisten genoemd. Er bestaat dus geen twijfel aan, dat de strijd moet aangebonden tegen „Fundamentalism" in het algemeen gesproken. Toch kan men niet alles over één kam scheren; aan de gematigde chiliasisten moet men recht laten wedervaren.

Nu kwam er een voorstel op de synode van den volgenden inhoud: „that a Declaratory Statement be appended to the Confession of Faith to this effect, that The Presbyterian Church of America does not interpret any part of the Westminster Confession of Faith or Catechisms as being opposed to the Premillennial view". Men ziet hoe groot gevaar hier dreigde. De belijdenis zou niet zoo mogen uitgelegd dat zij het premillennialisme uitsluit. Doch afgedacht nu van het feit, dat de belijdenis, en dat heel duidelijk, zelfs het gematigd premillennialisme uitsluit en kortweg niets van een duizendjarig rijk wil weten, lag het gevaar voor de hand, dat duizenden volbloed chiliasisten de kerken zouden over- stroomen. Ze hadden dan althans schijn van recht in zulk een „Declaratory Statement". Dan was er natuurlijk van een vernieuwing van het gerefor- meerde leven niets gekomen. Met blijdschap mag ik echter vermelden, dat dit voorstel is verwor- pen en dat in het geheel geen voorstel aangaande „premillennialism" is aangenomen.

De beteekenis van dezen strijd tegen het armi- nianisme en het chiliasme kan niet licht over- schat. De beteekenis is m.i. eigenlijk deze dat in de Amerikaans-kerkelijke wereld voor het eerst weer een open en duidelijk getuigenis is uit- gegaan tegen arminiaansche en chiliasische dwa- lingen. Wel werd in de Christelijk Gereformeerde Kerk alhier moedig tegen beide dwalingen ge- streden, maar hiervan werd onder het amerikaan- sche kerkelijke volk niet veel notitie genomen. Doch nu is er leven. Volbloed chiliasisten dreigen nu reeds, dat zij dit lang verscholen, maar nu naar boven gekomen verzet tegen de alleenheer- schappij van het chiliasme zullen onderdrukken. En hierover verheugen wij ons ten zeerste. Mis- schien krijgt het volk nu nog eens weer iets te hooren van het verschil tusschen de oude en be- proefde gereformeerde waarheid ter eener zijde en het arminiaansch-chiliasistisch fundamentalisme ter anderzijde.

Als een staaltje van de verwarring, die er onder het volk heerscht, mag ik het volgende nog wel mededeelen. Een predikant, die beslist tegen het premillennialisme in allerlei vorm is, predikte hier verleden Zondag. Na den dienst zeide iemand van de hoorders, dat zij veel had genoten, en dat het zoo duidelijk was, dat de predikant premillennialist was. Schijnbaar had zij deze conclusie getrokken uit het feit, dat de prediker onder meer ook ge- bedden had „Kom Heere Jezus, ja kom haastelijk". In kort, de meening van velen schijnt te zijn, dat zoo iemand in de letterlijke wederkomst van Christus gelooft, hij wel premillennialist moet zijn. Kan het erger?

De „Presbyterian Church of America" gaat dus moedig voorwaarts. Ze mag zich reeds in een flinken groei verheugen. Hiervan werd ook een rapport gegeven op de synode. Toen de scheiding nu vijf maanden geleden plaats greep, waren er 34 predikanten, die mede gingen, maar in het ge- heel geen gemeenten. Nu zijn er 103 predikanten

en ongeveer 60 gemeenten. Men begrijpt dus, dat vele van de predikanten, die geen eigen gemeente hebben, als inwendige zendelingen worden uitge- zonden. Dit werk van inwendige zending heeft in vele plaatsen reeds tot het organiseren van ge- meenten geleid. Sommige van deze nieuw georga- niseerde gemeenten ontvangen nog subsidie van de inwendige zendingscommissie, door de synode aangesteld en aan de synode verantwoordelijk, maar andere staan finantiëel reeds op eigen voeten. Er is een groote offervaardigheid geopen- baard, beide onder het volk en onder de predi- kanten in verband met dit inwendige zendings- werk. Zoo zijn bijvoorbeeld onderscheiden van de candidaten van Westminster Seminary verleden zomer naar het noordoosten des lands, i.e. naar New England gereisd om daar het evangelie te brengen naar gereformeerde opvatting. Nu moet men weten, dat New England het broeinest van unitarianism is geweest. Men is in deze land- streek misschien wel het verst van het oude ge- loof afgeweken. Er zijn dorpen en zelfs steden, waar geen enkele evangelische gemeente gevonden wordt. Onderscheiden kerkgebouwen worden een- voudig niet gebruikt. In deze kerkgebouwen is nu voor het eerst weer het oude evangelie, en dat zelfs naar zuiver gereformeerde opvatting, ge- predikt door de candidaten van Westminster. In één van die kerkgebouwen was er na enkele weken een opkomst van bijna honderd menschen.

Onderscheiden vaste inwendige-zendings-posten zijn uit dit werk reeds voortgekomen. Geldelijke belooning krijgen deze candidaten heel weinig; maar ze zijn vol liefde en ijver voor de gerefor- meerde waarheid en getroosten zich gaarne groote opofferingen onder deze omstandigheden.

Er is dus in het algemeen gesproken veel stof tot dankbaarheid. God heeft het getuigenis Zijner knechten rijkelijk gezegend. Toch is er ook reden om waakzaam en ijverig te zijn. Allerlei gevaren omringen ons. We zullen niet kunnen volstaan zonder beter en meer onderwijs van de jeugd. Men heeft in het verleden onder de orthodoxen te veel op de Zondagsschool vertrouwd. We zijn dankbaar te kunnen vermelden dat de synode ook het op- richten van Christelijke Schoolvereeningen har- telijk heeft aanbevolen. Doch dit is nog niet meer dan het verschijnen van een wolk als eens mans hand. Moge men spoedig in dezen van woorden tot daden overgaan, opdat onder Gods zegen een op- komend geslacht weer het verschil moge weten tusschen een levend God, die wonderen heeft ge- daan, en de goden der eeuw, die niet meer dan symbolen zijn van onpersoonlijke machten der natuur.

C. VAN TIL.

Ds J. G. Feenstra over de „meeningsverschillen".

Tegenover de alarmeerende actie van een enkele onder ons, staat volgende uitspraak van Ds J. G. Feen- stra, waarvoor velen hem dankbaar zullen zijn:

Op de Synode is druk gesproken over de „mee- ningsverschillen", die zelfs tot „leerge- schillen" zijn opgeblazen! Welnu, zou het niet goed geweest zijn, wanneer de heeren, die zich zoo druk hebben gemaakt om al maar leergeschillen op te diepen, wat meer gedacht hadden aan de ge- varen, die dreigen van den kant van de dialecti- sche theologie? Ik begrijp niet, dat sommigen het laat- ste Calvinisten-congres verdedigen willen, en allerlei leergeschillen zien, maar geen oog hebben voor de groote gevaren, die inderdaad dreigen van den kant van Barth, Brunner e.a. Dr Dijk heeft op de Synode daarop gewezen. Daarom ben ik Dr Dooye- weerd zoo dankbaar voor dit kloek getuigenis.

Ds Feenstra schreef alzoo in „De Wachter"; zooals men uit de laatste woorden afleiden kan, handelde hij over de door Prof. Dooyeweerd op Brunner uitgebrachte critiek.

Over de jongste polemiek van „De Heraut".

In „De Wachter" citeert Ds Rietberg de bekende pas- sage uit het artikel van „De Heraut", dat twee weken geleden Prof. Greijdanus en mij bracht tot een opmerking en een verzoek om concretiseering. Ds Rietberg zegt:

De „toepassing", die Prof. Kuyper maakte, was m.i. niet in overeenstemming met hetgeen onze Synode over de polemiek heeft uitgesproken.

Volkomen mee eens. Ook Ds E. H. Broekstra oordeelt in „Leidsche Kb." (na herinnering aan wat er inzake „de polemiek" te doen geweest is):

Maar nu zijn, naar mijn bescheiden meening, al wel eens weer uitdrukkingen gebruikt, die beter achter- wege hadden kunnen blijven. Aan een niet nader aangewezen broeder advocatenslimmigheidsjes in de schoenen te schuiven, is, dunkt mij, nu juist niet aan te bevelen. We willen hopen, dat het een slip van de pen is en niet meer. Want anders voorzie ik weer pers-onaangenaamheden, die beter achterwege kun- nen blijven. Het is uit liefde voor onze Kerken, dat ik deze opmerking maak en ik geloof, dat ik hier de tolk van zeer velen in onze Kerken ben. Laat men

met elkaar discussiëren en polemiseren zooveel men wil. Ik heb er niet alleen vrede mee, maar ik geloof, dat dit zeer veel kan bijdragen tot verheldering der begrippen. En dit kan niet anders dan tot heil der Kerken zijn. Maar al wat eenigszins verbitteren kan en dus verwijdering zou veroorzaken, blijve geweerd.

In „De Heraut" van verleden week is noch aan Prof. Greijdanus, noch aan mij eenig woord gewijd. Ik deel 'even mee, omdat ik de lezers beloofd heb, om even- tueel antwoord van het blad tot hun kennis te zullen brengen.

Geen oorspronkelijkheidsziekte.

Ds J. W. Siertsema schrijft in „Haarl. K.bl.":

Nu onder de leuze „Zelfonderzoek noodzakelijk" in onze kringen wordt gepropageerd, wat veeleer doet denken aan den Oud-Gereformeerden geest en wat ook de zoogenaamde oude schrijvers van een paar honderd jaar oud bij velen zoo geliefd maakte, kan het niet anders dan verheugen, dat in het verzet hiertegen veel meer aansluiting wordt gezocht bij wat Calvijn vierhonderd jaar geleden schreef. Dit zal al- thans wel niet vallen onder het verwijt van oorspron- kelijkheidsziekte, veeleer spreekt het van een dichter leven bij de bron, bij den oorsprong, mij schijnt het tenminste een gezond levensteeken toe.

Ook nu wil ik nog enkele citaten uit de Institutie geven, die het vraagstuk van de geloofs-zekerheid raken.

Deel III bladzijde 33-34: Kortom, waarijk ge- loovig is slechts hij, die met een vaste over- tuiging er van overtuigd is, dat God hem een genadig en goedgunstig Vader is en die van Gods goedertieren- heid zichzelf alles belooft, die, op de beloften van Gods goedgunstigheid jegens hem vertrouwend, een ontwijfelbare ver- wachting van zaligheid heeft, zooals de apostel (Hebr. 3:14) met deze woorden aanwijst: „in- dien wij het vertrouwen en den roem der hoop tot het einde toe vast houden". Want hij bedoelt, dat slechts hij terecht op God hoopt, die vol vertrouwen roemt, dat hij een erfge- naam is van het hemelsche koninkrijk. Een geloovige, zeg ik, is slechts hij, die steunend op de gerustheid zijner zaligheid, den duivel en den dood vol vertrouwen tart...

En overall leert hij zoo, dat hij er op wijst, dat de goedheid Gods door ons niet goed be- grepen wordt, tenzij wij daaruit de vrucht van groote gerustheid verkrij- gen.

Voorzeker, wanneer wij leeren, dat het geloof zeker en onbekommerd moet zijn, stellen wij ons niet een zekerheid voor, die door geen enkele twijfeling ge- raakt wordt en niet een gerustheid, die door geen enkele bekommernis wordt aangevallen; ja, veel- eer zeggen wij, dat de geloovigen een voortdurenden strijd hebben met hun eigen gebrek aan vertrouwen....

Aan den anderen kant echter ontkennen wij, dat, op welke wijze ze ook gekweld worden, ze af- vallen en afwijken van dat vaste ver- trouwen, dat ze aangaande Gods barmhartigheid hebben opgevat. Geen enkel helderder of meer vermeldenswaardig voorbeeld van geloof steit de Schrift ons voor oogen, dan in David...

Wanneer hij zijn ziel onrustige bewegingen verwijt, wat doet hij dan anders dan toornen op zijn eigen ongeloovigheid?

Bladzijde 37. Dit zij de hoofdzaak: Zoodra ook de minste druppel des geloofs in onze harten is ingedruppeld, beginnen wij reeds het vrien- delijke en liefelijke en ons goedgunstige gelaat Gods te aanschouwen, wel is waar uit de verte en op een afstand maar toch met een zoo vasten blik, dat wij weten, dat wij allerminst het ons slechts inbeelden.

Bladzijde 39. Hetzij dat tegenspoed den toorn Gods doet zien, hetzij dat de conscientie het bewijs en de stof in zichzelf vindt, de ongeloovigheid grijpt vandaar haar wapenen en wer- tuigen om het geloof te verslaan.

Om deze aanvallen te weerstaan wapent en ver- sterkt het geloof zich met het Woord des Heeren....

Zoo komt een vroom hart, op welke wonderbare wijze het ook geschokt en gekweld wordt, toch einde- lijk alle moeilijkheden te boven en laat zich nooit het vertrouwen op Gods barmhar- tigheid ontnemen. Ja, zelfs alle aan- vechtingen, door welke het gekweld en vermoeid wordt, loopen uit op de zeker- heid van dat vertrouwen.

Bladzijde 41. Want wanneer de apostel (1 Cor. 10:5 en vervolgens) den Corinthiërs vrees inboezemt door hun de geeselingen voor oogen te stellen, met welke de Heere het Israëlietische volk oudtijds gestraft had, opdat ze zichzelf niet in gelijke rampen zouden brengen, dan brengt hij daardoor hun ver- trouwen niet aan het wankelen, maar drijft slechts een traagheid des vleesches uit, waardoor het geloof meer bedolven dan versterkt pleegt te worden.

Bladzijde 42. En wanneer hij aan den val der Joden reden ontleent om te vermanen, dat wie staat, toezie, dat hij niet valle (1 Cor. 10:12, Rom. 11:20), dan beveelt hij ons, niet te weife- len, alsof wij van onze standvastigheid te weinig zeker waren; maar hij neemt alleen de aanmatiging en het roeke- loos vertrouwen op eigen kracht weg...

Want het is iets anders of men de roekeloosheid, die uit de overblijfselen des vleesches soms komt over de heiligen, bedwingt, opdat ze niet in ijdel vertrouwen overmoedig zijn; dan wel of men de conscientie door vrees doet onstellen, opdat ze niet met volle ver- zekerheid zou rusten in Gods barm- hartigheid.

Maar ik moet ophouden. Een volgenden keer nog enkele citaten.